

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 239/2012-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. mája 2012 predbežne prerokoval sťažnosť I. B., N., zastúpeného JUDr. E. B., T., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo/28/2011 z 19. októbra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. B. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. januára 2012 doručená sťažnosť I. B. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej

len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Sžo/28/2011 z 19. októbra 2011 (ďalej aj „namietaný rozsudok“).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že najvyšší súd namietaným rozsudkom rozhodol tak, že odvolaním napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 S/203/2009 z 15. apríla 2011 (ďalej len „rozsudok krajského súdu z 15. apríla 2011“) potvrdil. Krajský súd týmto rozsudkom zamietol žalobu sťažovateľa, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej aj „žalovaný“) č. SLC-76/PK-2009 z 24. augusta 2009 (ďalej len „rozhodnutie ministerstva vnútra“), a potvrdil prvostupňové rozhodnutie – personálny rozkaz ministra vnútra Slovenskej republiky č. 12 z 26. januára 2005, ktorým bol sťažovateľ podľa § 192 ods. 1 písm. c) zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej službe príslušníkov PZ“) prepustený zo služobného pomeru príslušníka Policajného zboru z dôvodu, že podľa odborného posudku klinickej psychologičky Nemocnice s poliklinikou Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „klinická psychologička“) č. NsP-09/2005 z 24. januára 2005 sú sťažovateľove osobnostné vlastnosti problematické a nezlučiteľné s výkonom štátnej služby pre duševnú nespôsobilosť pre výkon štátnej služby v služobnom pomere príslušníka Policajného zboru.

Sťažovateľ neustále namietal viaceré skutočnosti, pre ktoré je podľa jeho názoru označený odborný posudok neobjektívny, namietajúc, že nebol riadne zistený skutkový stav, pričom týmito tvrdeniami argumentoval vo všetkých konaniach, v ktorých všeobecné súdy prerokovávali a rozhodovali o jeho žalobe a odvolaniach v konaní o preskúmaní zákonnosti rozhodnutia ministerstva vnútra (žalovaného).

Podľa názoru sťažovateľa bol rozhodnutiami správnych orgánov, ako aj označenými súdnymi rozhodnutiami poškodený a ukrátený na svojich právach, v súvislosti s čím opakovane spochybňoval zákonnosť personálneho rozkazu ministra vnútra Slovenskej republiky č. 12 z 26. januára 2005, na základe ktorého bol prepustený zo služobného

pomeru príslušníka Policajného zboru, a trval na tom, že závery spomínaného odborného posudku klinickej psychologičky sú diametrálne odlišné od jej verbálneho a písomného stanoviska, preto sa sústavne domáhal konfrontácie svedka a účastníka v súdnom konaní. Tento dôkaz krajský súd nevykonával aj napriek tomu, že najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 5 SŽ-o-KS 171/2005 z 28. septembra 2006 okrem iného vyslovil požiadavku na doplnenie dokazovania tak, aby bol zistený skutkový stav vecí a bola vypočítaná služobná klinická psychologička, prípadne aby bol sťažovateľ opätovne vyšetrený, a tým by došlo k vysporiadaniu sa so všetkými jeho námietkami s tým, že po doplnení dokazovania by bol zistený skutkový stav podľa § 238 ods. 4 zákona o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru.

Podľa názoru sťažovateľa *„odborný posudok klinického psychológa PhDr. E. B., CSc., obsahuje údaje o osobe sťažovateľa sčasti nezakladajúce sa na pravde, je vyplnený len sčasti, zostávajúce kolónky sú prázdne, k čomu sa nevyjadrila ani v jednej zo svojich výpovedí, hoci v posudku uviedla, že neboli zistené výkyvy /?/ v správaní sťažovateľa, ale zistené iné nedostatky posudok neuvádza a k nim sa osobne tiež nevyjadrila, z čoho sťažovateľ právom usudzoval, že posudok bol vypracovaný účelovo, namietal okolnosti, za ktorých sa sťažovateľ podrobil kontrolnému psychologickému vyšetreniu, lebo až od r. 2004, kedy začal poukazovať na nekalé praktiky polície a porušovanie predpisov, stal sa nežiaducim pre žalovaného, t. j. Ministerstva vnútra SR a k vyšetreniu duševného stavu sťažovateľa využil nepreukazné skutočnosti.*

Sťažovateľ nahliadal do spisu pred pojednávaním na prvostupňovom súde vo veci č. k. 4 S/203/2009-41 a zistil, že spis nebol kompletný a na pojednávaní mu bolo vysvetlené, že v spise sa mal nachádzať aj administratívny spis a podporný materiál, preto po pojednávaní znovu nahliadol do spisu, ktorý už bol kompletný, avšak podporný materiál neobsahoval zdravotné potvrdenia od ošetrojúceho lekára sťažovateľa, jeho sťažnosti voči správaniu nadriadených a kladné vyjadrenie inšpekcie Ministerstva vnútra SR z januára 2005 pred prepustením zo služobného pomeru, chýbali písomnosti doručené žalovanému a je zrejmé, že boli vybraté účelovo.“

Sťažovateľ sa preto „neustále domáhal nápravy nesprávnych rozhodnutí a nestotožnil sa s napadnutým rozsudkom súdu, nakoľko považuje stále dôvod prepustenia zo služobného pomeru za nepreukázaný, čo ho v jeho živote vážne poškodilo do takej miery, že má problém nájsť si vhodné zamestnanie. Preto navrhol zbaviť mlčanlivosti psychológa v zmysle § 3 ods. 2 zák. č. 199/1994 Z. z. o psychologicknej činnosti a Slovenskej komore psychológov ako zistiť materiálnu pravdu, čomu súd v preskúmovacom konaní nevyhovelo, lebo v zmysle zákonnej úpravy psychológ dodržal princíp mlčanlivosti aj napriek súhlasu na jeho porušenie.“

Sťažovateľ tvrdí, že postupom a konaním najvyššieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, čo odôvodňuje tým, že „... v odôvodnení predmetného rozsudku je uvedené, že ako odvolací súd podľa § 10 ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 a § 214 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP s tým, že deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred a úradnej tabulu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk a došiel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť. Rozsudok bol verejne vyhlásený 19. októbra 2011 podľa § 156 ods. 1 a 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP.

Aj keď sa nariadenie pojednávania v zmysle § 214 OSP neviaže na návrh účastníka, sťažovateľ v odvolaní adresovanému odvolaciemu súdu poukazoval na nesprávne posúdenie veci a nevykonanie opakovaného navrhovaného dôkazu v súvislosti s jeho duševnou spôsobilosťou a pokiaľ nebolo pojednávanie nariadené, hoci naň boli splnené zákonom stanovené podmienky, bola takýmto postupom súdu odňatá účastníkovi možnosť konať na súde pred súdom, ako je to zrejme z viacerých rozhodnutí Najvyššieho súdu.

Sťažovateľ namieta zvolený postup, lebo správne súd mal postupovať podľa § 250f ods. 1 OSP, lebo súd môže rozhodovať o žalobe bez pojednávania rozsudkom, ak to účastníci konania zhodne navrhli a v zmysle § 2 OSP ak s tým súhlasia a nie je to v rozpore s verejným záujmom a týmto konaním bola sťažovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) OSP, v dôsledku čoho mu nebola zabezpečená ochrana jeho základných práv a slobôd garantovaná v čl. 130 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky

spočívajúce v práve na súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v dôsledku porušenia uvedených ustanovení OSP procesným postupom súdu bolo zasiahnuté do práva sťažovateľa na spravodlivý súdny proces zahrňujúci právo na verejné prerokovanie veci.

Preto ak napriek uvedeným skutočnostiam Najvyšší súd nenariadil pojednávanie na prejednanie odvolania konal v rozpore s § 214 ods. 1 písm. c/ OSP, čím porušil základné právo sťažovateľa na verejné prerokovanie veci vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. “

V nadväznosti na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Sžo/28/2011 zo dňa 19. 10. 2011 porušené bolo.

Rozsudok Najvyššieho súdu č. k. 2 Sžo/28/2011 zo dňa 19. 10. 2011 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zaplatiť finančné zadosťučinenie sťažovateľovi vo výške 50 000 eur/slovom päťdesiatisíc eur.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný zaplatiť sťažovateľovi trovy konania do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právnej zástupkyne. “

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 218/07, III. ÚS 214/2010).

V nadväznosti na to ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ považuje za porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru to, že najvyšší súd preskúmal jeho odvolanie podané proti rozsudku krajského súdu z 15. apríla 2011 bez nariadenia pojednávania postupujúc podľa § 250ja ods. 2 a § 214 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) v spojení s § 246c ods. 1 prvou vetou OSP. Sťažovateľ poukázal aj na odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, podľa ktorého deň verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli

a na internetovej stránke najvyššieho súdu. Podľa názoru sťažovateľa mal najvyšší súd postupovať podľa § 250f ods. 1 OSP a nariadiť vo veci prerokovania jeho odvolania pojednávanie, na ktorom by sa mohol zúčastniť aj on a jeho právny zástupca.

Podľa § 250ja ods. 2 OSP v znení platnom v relevantnom čase odvolací súd rozhodne o odvolaní spravidla bez pojednávania, ak to nie je v rozpore s verejným záujmom. Na prerokovanie odvolania nariadi pojednávanie, ak to považuje za potrebné, vo veciach podľa § 250i ods. 2 alebo ak vykonáva dokazovanie.

Zároveň podľa § 156 ods. 3 OSP vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia ústneho pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením.

Ústavný súd v súvislosti s výhradami sťažovateľa poukazuje na citovaný § 250ja ods. 2 OSP, z ktorého možno vyvodiť, že na prerokovanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie, ak to považuje za potrebné alebo ak vykonáva dokazovanie. Konanie v sťažovateľovej veci možno charakterizovať ako prieskumné konanie, v ktorom sa uplatňuje kasačný princíp. Súdny v týchto veciach zásadne dokazovanie nevykonávajú a obmedzujú sa na posúdenie súladu postupov a rozhodnutí správnych orgánov so zákonom. Tým, že najvyšší súd ako odvolací súd nevykonával dokazovanie, nebolo potrebné ani nariadovať pojednávanie.

Občiansky súdny poriadok neustanovuje odvolaciemu „správnemu“ súdu povinnosť vykonávať dokazovanie a ani nariadovať pojednávanie. Tomu korešponduje aj citovaná právna úprava Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorej je úlohou odvolacieho súdu zhodnotiť, či v predmetnej veci je potrebné pojednávanie nariadovať. Ak odvolací súd dospeje k záveru o nepotrebnosti nariadenia pojednávania, potom sa pri napĺňaní požiadavky verejného vyhlasovania rozsudku spravuje § 156 ods. 3 OSP. Postačuje teda, ak miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku oznámi na úradnej tabuli súdu v ustanovenej lehote.

Ústavný súd vzal do úvahy aj judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“; napr. rozhodnutie vo veci Ekbatani c. Švédsko z 26. mája 1988). Z predmetnej judikatúry ESLP vyplýva, že konanie, v ktorom sa prerokujú výlučne právne otázky, môže vyhovovať požiadavkám čl. 6 dohovoru, aj keď odvolací súd neposkytol účastníkovi konania príležitosť, aby sa mohol pred ním osobne vyjadriť. Taktiež nedostatok verejného prerokovania veci na druhom stupni možno ospravedlniť povahou konania, o ktoré ide, ak pojednávanie na súde prvého stupňa bolo verejné. Pri posudzovaní verejnosti súdneho konania na odvolacích súdoch vychádzajú štrasburské orgány ochrany práva z osobitostí každého prípadu a z povahy otázok preskúmaných odvolacím súdom (napr. rozhodnutie Jan-Ake Andersson a Fejde c. Švédsko z 29. októbra 1991, *Annuaire*, č. 212-C).

Na krajskom súde ako súde prvostupňovom sa 15. apríla 2011 uskutočnilo verejné pojednávanie a po vypočutí prítomných účastníkov konania a osobne aj sťažovateľa, ktorý bol na pojednávaní prítomný (vyplýva to zázpisnice z tohto pojednávania), krajský súd rozhodol v tejto veci posudzujúc najmä právne otázky prípadu. S ohľadom aj na citovanú judikatúru ESLP ústavný súd konštatuje, že absencia konania pojednávania na najvyššom súde v konaní o odvolaní bez účasti sťažovateľa preto nemusela mať bez ďalšieho za následok porušenie jeho v sťažnosti označených práv.

Sťažovateľ mal možnosť vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam jednak v priebehu správneho konania, ako aj v konaní pred krajským súdom ako prvostupňovým súdom, čo aj využil. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru o nedostatku ústavne relevantnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozsudkom najvyššieho súdu a základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto sťažnosť sťažovateľa už pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

V zmysle § 250f ods. 1 OSP (na ktorý poukazuje sťažovateľ v súvislosti s tým, že najvyšší súd mal podľa neho rozhodnúť podľa tohto ustanovenia, a nie podľa § 250ja ods. 2

OSP) súd môže rozhodnúť o žalobe bez pojednávania rozsudkom, ak to účastníci konania zhodne navrhli alebo ak s tým súhlasia, a nie je to v rozpore s verejným záujmom.

Týmto ustanovením Občianskeho súdneho poriadku sa riadi prvostupňový súd pri rozhodovaní o žalobách proti rozhodnutiam postupom správnych orgánov, a nie odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaniach podaných proti prvostupňovým rozhodnutiam. Túto námietku sťažovateľa preto ústavný súd považoval za nedôvodnú.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2012